

Deze boekbespreking is gepubliceerd in *Richting Sport-Gericht* (jaargang 57, nummer 1, febr. 2003, pag. 28-29)

Het kan altijd nog beter...

Jacques H.A. van Rossum
Bewegingswetenschappen, VU, Amsterdam

Over het boek 'The Coach' (Charlesworth, 2001) was ik erg enthousiast: ik schreef een bespreking onder de titel 'Nou heb ik toch een boek gelezen...'. Ik kon toen niet weten dat dezelfde auteur het kunstje nog eens zou flikken, met een tweede boek. Was het eerste boek meer het verhaal over een succesvolle periode als bondscoach, dit tweede boek is veel meer een reflectie naar aanleiding van diezelfde periode.

Ric Charlesworth was gedurende 8 jaar (1993-2000) de bondscoach van het Australische vrouwen hockey team, en won in die periode nagenoeg alles wat er te winnen viel: 2 keer Olympisch Goud, 2 keer Wereldkampioenschap, 4 keer de Champions Trophy. Tegenwoordig is Charlesworth als 'performance consultant' verbonden aan het Australische football team 'the Dockers'.

In zijn eerdere autobiografische boek 'The Coach' (2001) werd de periode als bondscoach beschreven in een behoorlijk omvangrijk werk: 247 pagina's tekst en 7 bijlagen met veel cijfermateriaal. In de eerdere boekbespreking gaf ik aan vooral gegrepen te zijn door dat boek omdat het een groot aantal uitgangspunten bevat die gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek (hoewel Charlesworth zelf nauwelijks naar die onderbouwing verwijst). Als belangrijkste uitgangspunt geldt dat het bezig zijn (het 'proces') bij alle betrokkenen veel meer centraal staat dan het resultaat (het 'product'). Charlesworth wist als bondscoach een leerklimaat te creëren en te onderhouden waarin het zelf beter worden als meest centrale waarde gold. Met name voor topsport lijkt dit een recalcitrant en misschien ook wel een onmogelijk uitgangspunt. In de topsport geldt immers voor velen alleen het resultaat... Charlesworth gaf op overtuigende wijze weer dat er meer speelt dan alleen het resultaat, en dat het resultaat juist *niet* op de eerste plaats moet worden gesteld om resultaat te bereiken...

Staying at the top

Onlangs kreeg ik van Charlesworth zijn nieuwe boek toegezonden: 'Staying at the top' (2002). Het gaat om een in omvang en grootte veel bescheidener werk: 172 pagina's van 12 bij 15 cm – ongeveer de grootte van de pocketboekjes in een jongensboekenreeks als de Maraboe reeks in de jaren 60 (bijvoorbeeld de titel: 'Hoe de RAF stand hield'). Ook het boekje van Charlesworth is natuurlijk in eerste instantie een heldenverhaal – hoe ben je als coach, en dus als uiteindelijk verantwoordelijke, in staat gedurende 8 jaar met jouw nationale selectie een dominante rol te vervullen in de wereld van de topsport? En misschien is het ook wel een beetje een jongensverhaal... Charlesworth beschrijft in dit nieuwe boek op een systematische manier welke uitgangspunten centraal stonden in die periode. Daardoor is dit nieuwe boek veel toegankelijker voor de trainer/coach dan het eerdere boek 'The Coach' – het is trouwens door zijn formaat ook een werkje dat elke coach gemakkelijk in de binnenzak kan meenemen, en daardoor altijd bij-de-hand is en gemakkelijk als naslagwerkje kan dienen.

Opzet

Het nieuwe boek kent 10 hoofdstukjes, 5 over de principes om aan de top te komen en 5 over hoe aan de top te blijven. Elk hoofdstukje wordt afgesloten met een aantal concrete tips. Dit boek is het verhaal van een coach over het begeleiden van een topsport-team. In dit verhaal wordt regelmatig nadrukkelijk gewezen op de overeenkomsten met het bedrijfsleven ('management and business'), en wat in die laatstgenoemde context geleerd kan worden van een topsport-context. Persoonlijk vind ik die stap veelal nogal mager – zonder er overigens aan te twifelen dat de spiegel die Charlesworth managers voorhoudt, voor velen een nuttige functie kan hebben. Want Charlesworth is er in geslaagd van zijn nationale selectie een lerende organisatie te maken. Dit uitgangspunt wordt treffend verwoord in de volgende passage: *“Athletes learn most by doing, and with good coaching their experience becomes one of continuous learning and growth. This, too, is the essence of an ever-growing organisation that remains at the cutting edge of innovation and improvement. Such organisations know that learning and training never end. They find that the outcomes look after themselves if they focus on the practices and processes of being the best they can be.”* (p. 5).

Binnen de mogelijkheden van deze korte bespreking worden hierna zowel de *'five principles of being the best'* als de *'five principles of staying the best'* eenvoudigweg opgesomd – inhoudelijk stilstaan bij één of meerdere principes zou hier te ver voeren. Volgens Charlesworth zijn de volgende principes van belang om de beste te worden (we laten de tittels van de hoofdstukken onvertaald): 1) Quality – values, people and practices, 2) Teamwork, 3) Learning and training, 4) Resilience, en 5) Building depth and flexibility. Om aan de top te kunnen blijven ('staying the best') zijn de volgende 5 principes relevant: 6) Continue with the core principles and keep coaching, 7) Redefine the challenges, 8) Refresh the team, 9) Avoid recycling en tenslotte 10) Face your foes.

Tips

Zoals gezegd kent elk hoofdstuk ter afsluiting enkele tips. Ik vermeld er hier, ter illustratie, drie. In 'Some tips for learning and training' is dit tip 7: *“Always make training interesting and fun. Nobody learns when much training becomes a chore rather than a passion. Little competitions, rewards and fun diversions can keep it fresh.”* (pag. 65). Als tip 6 staat bij 'Some tips on building resilience': *“Provide criticism and redirection in a way that encourages and provides answers to the problems identified. Criticism should always be couched in a way that also identifies strengths and positive solutions.”* (pag. 81). Tenslotte hier tip 3 uit 'Some tips on how to redefine the challenges': *“Get everyone to redefine their own job to improve it, and also to nominate the role or position they would most like if they were to change. Ask everyone what they think is the toughest job in the organisation. Then ask them how they would do it. In doing so they often discover their own new ambitions and have their ambitions extended.”* (pag. 129).

Samengevat: werd het vorige boek ('The Coach') door mij zinvolle lectuur geacht voor elke zichzelf serieus nemende trainer/coach, dit geldt in nog sterker mate voor het huidige boek ('Staying at the top'). Hieraan moet worden toegevoegd dat het huidige boek wat mij betreft zonder meer als verplichte literatuur thuishoort in de B-cursus van elke sportbond, en voor de 'oudere garde' besproken zou moeten worden in het kader van de bijscholing (de C-cursus of de NOC*NSF Master Class). Dus echt een 'must'...

Ric Charlesworth (2002), *Staying at the top*. Sydney: Pan Macmillan (ISBN 0 330 36366 2) (172 pag's)
Het boek is te verkrijgen bij RC Sports (WA) Pty Ltd, PO Box 137, Nedlands, Western Australia 6909, en kan ook besteld worden via de web-site van Ric Charlesworth: www.riccharlesworth.com.au (prijs: AUD \$ 15,-).